

Joonas Savolainen

**PERUSSUOMALAISTEN
EUROPARLAMENTAARIKOIDEN
POPULISTINEN TYYLI EUROOPAN
PARLAMENTISSA:**

Retorinen analyysi Teuvo Hakkaraisen ja Laura Huhtasaaren puheista

TIIVISTELMÄ

Joonas Savolainen: Perussuomalaisten europarlamentaarikoiden populistinen tyyli Euroopan parlamentissa:
Retorinen analyysi Teuvo Hakkaraisen ja Laura Huhtasaaren puheista

Kandidaatintutkielma

Tampereen yliopisto

Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma, valtio-oppi

Toukokuu 2021

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastelen kahden perussuomalaisen europarlamentaarikon – Teuvo Hakkaraisen ja Laura Huhtasaaren – hyödyntämää populistista tyyliä Euroopan parlamentin täysistunnoissa. Tutkielmani primääriaineisto koostuu Euroopan parlamentissa pidetyistä puheista aikavälillä 17.7.2019–18.12.2020. Työni tarkoituksena on selvittää, miten populistinen tyyli näyttäytyy Hakkaraisen ja Huhtasaaren retoriikassa.

Tutkielmani teoreettisena viitekehyksenä toimii Benjamin Moffitin määrittelemä populistisen tyylin käsite. Moffit määrittää populismin erityiseksi poliittiseksi tyyliksi, jolle on ominaista kolme ydinpiirrettä: kansa-eliittivastakkainasettelu, kriisien ja uhkien performointi sekä niin sanottujen ”huonojen tapojen” hyödyntäminen poliittisessa diskurssissa. Tutkielmani tutkimusmenetelmänä sen sijaan toimii uuden retoriikan analyysi Chaim Perelmanin kehittämän argumentaatioteorian muodossa.

Tutkielmani tulosten perusteella voidaan havaita, että Teuvo Hakkarainen ja Laura Huhtasaari erityisesti hyödyntävät populistista tyyliä Euroopan parlamentissa herättääkseen pelkoa erilaisten kriisien ja uhkakuvien muodostamisen kautta. Tämänkaltaisella oikeistopopulisteille tyypillisellä oppositiopolitiikalla pyritään horjuttamaan Euroopan unionin integraatiota sekä yleistä hyväksyttävyyttä ylikansallisena instituutiona. Erilaisten kriisien ja uhkien korostaminen niin ikään toimii Hakkaraiselle ja Huhtasaarelle keinona heikentää luottamusta poliittista eliittiä kohtaan. Näiden europarlamentaarikoiden mukaan Euroopan unionin poliittisen eliitin katsotaan olevan heikosti varautunut erilaisten kriisien ja uhkien ratkaisemiseen. Suurin eroavaisuus Hakkaraisen ja Huhtasaaren retoriikassa on niin sanottujen ”huonojen tapojen” hyödyntäminen: Hakkaraisen puheissa korostuu vahva poliittinen epäkorrektius, kun taas Huhtasaari ei hyödynnä vastaavaa tapaa. Argumentaatiotekniikat, joita Hakkarainen ja Huhtasaari hyödyntävät ovat pääosin todellisuuden rakenteeseen perustuvia argumentteja syy-seuraussuhteiden muodossa. Syy-seuraussuhteet sitoutuvat heillä erityisesti erilaisten kriisien ja uhkakuvien performointiin.

Avainsanat: Perussuomalaiset, populismi, populistinen tyyli, uusi retoriikka, Euroopan unioni, Euroopan parlamentti

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällys

1. JOHDANTO	1
2. POPULISMIN TUTKIMUS	2
2.1. Populismista yleisesti	2
2.2. Perussuomalaiset oikeistopopulistisena puolueena	4
2.3. Populismi, EU-kriittisyys ja Euroopan unioni	5
3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	7
3.1. Moffitin populistisen tyylin piirteet	7
3.2. Tutkimuskysymykset.....	9
4. TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO	9
4.1. Uusi retoriikka tutkimusmenetelmänä.....	10
4.2. Perelmanin argumentaatioteoria.....	11
4.2.1. Yleisö	11
4.2.2. Esisopimukset eli premissit.....	12
4.2.3. Argumentaatiotekniikat.....	12
4.3. Primääriaineistona Hakkaraisen ja Huhtasaaren puheet Euroopan parlamentissa	13
5. ANALYYSI	14
5.1. Teuvo Hakkaraisen populistinen tyyli.....	14
5.2. Laura Huhtasaaren populistinen tyyli.....	20
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	25
LÄHTEET	27
LIITE 1.....	31

1. JOHDANTO

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastellaan, millaisia populistisen retoriikan keinoja Perussuomalaisten¹ europarlamentaarikot Laura Huhtasaari ja Teuvo Hakkarainen hyödyntävät Euroopan parlamentin täysistunnoissa (kuluva istuntokausi 2019–2024). Tutkimusmenetelmänä toimii uuden retoriikan analyysi Chaïm Perelmanin (1996) argumentaatioteoriaa hyödyntäen, jonka kanssa rinnakkain työkaluna on Benjamin Moffitin (2016) populistisen tyylin käsite. Moffit (mt.) määrittää populismin poliittiseksi tyyliksi, jolle on ominaista kolme ydinpiirrettä: kansan ja eliitin vastakkainasettelu, kriisien ja uhkien performointi sekä ns. ”huonojen tapojen” hyödyntäminen poliittisessa diskurssissa.

Eurooppalaisten populististen oikeistopuolueiden kannatusluvut ovat nousseet voimakkaasti 2000-luvulla (Paloheimo & Tiihonen 2020, 520). Erilaiset Euroopan unioniin kohdistuneet kriisit ovat olleet omiaan kasvattamaan epäluottamusta vallitsevaa poliittista ilmapiiriä sekä valtapuolueita kohtaan. Tämän vuoksi kansalaiset ovat saattaneet kokea valtavirtapolitiikan etäiseksi ja päätyneet äänestämään populistisia puolueita, joiden nähdään puolustavan ”tavallisten kansalaisten” intressejä. Populismissa kansalaisten viholliseksi usein asetetaan poliittisesta päätöksenteosta vastaavat eliittiluokat, jotka ovat toiminnallaan vieraantuneet kansalaisten etujen edistämisestä (Schedler 1996).

Populististen puolueiden euroskeptisyys nousee voimakkaasti esille Euroopan parlamentin täysistunnoissa (Brack 2015). Tässä tutkielmassa tarkasteltavien perussuomalaisten maahanmuuttovastaisuus, kansallismielisyys sekä eliitin vastaisuus tulee vahvasti ilmi heidän retoriikassaan. Euroopan parlamentti toimii suurena poliittisen keskustelun näyttämönä, jota erityisesti Euroopan integraatiota vastustavat poliitikot käyttävät hyväkseen harjoittaakseen unionin vastaista oppositiopolitiikkaa. Perussuomalaisten retoriikassa usein painotetaan EU:n olevan ”Brysselin herrojen” projekti, joka ei ota huomioon yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevia tavallisia kansalaisia (Lähdesmäki 2017, 137).

Tutkielmani rakentuu seuraavasti: ensin tutkimuksen taustaa avataan selostamalla aikaisempaa tutkimustietoa populismista. Tässä taustoitetaan populismin tutkimusta yleisesti, jonka jälkeen siirryn

¹ Käytän tutkielmassani isoa alkukirjainta viitattaessa poliittiseen puolueeseen, kun taas puolueen edustajien tai kannattajakunnan kohdalla käytän pientä alkukirjainta.

tarkastelemaan Perussuomalaisia oikeistopopulistisena puolueena sekä populismin ja EU-kriittisyyden vaikutusta Euroopan unioniin. Ennen analyysiosiota käyn läpi tutkimuskysymykset ja tutkielmassa hyödynnettävän teoreettisen viitekehyksen eli Benjamin Moffitin (2016) populistisen tyylin käsitteen, ja seuraavaksi selitän tutkimusmenetelmän eli uuden retoriikan analyysin sekä esittelen primääriaineiston eli Euroopan parlamentin täysistunnoissa pidetyt puheet.

2. POPULISMIN TUTKIMUS

Tässä luvussa käydään läpi yleisesti populismin tutkimusta sekä taustoitetaan Perussuomalaisia oikeistopopulistisena puolueena ja populismin vaikutusta Euroopan unioniin. Populismi on terminä varsin monitulkintainen. Populismia on muun muassa luonnehdittu ohueksi poliittiseksi ideologiaksi, protestiliikkeeksi tai poliittiseksi tyyliksi (Stanley 2008; Moffit 2016).

2.1. Populismista yleisesti

Populismia ilmiönä yhdistää ennen kaikkea ydinajatus siitä, että yhteiskunta on jakautunut kahteen toisiaan vastustavaan ryhmään: ”puhtoiseen kansaan” ja ”korruptoituneeseen eliittiin” (Mudde 2004, 543; Stanley 2008, 102). Populismille on näin ollen ominaista dikotominen vastakkainasettelu, jossa kansaan pyritään vetoamaan esittämällä eliitti sellaisena tahona, joka on epäoikeudenmukaisesti hyötynyt kansan kustannuksella (Moffit 2016, 43). Toisin sanoen hallitseva eliittiluokka (engl. *the establishment*) voidaan ymmärtää korruptoituneena ja epäpätevänä osapuolena, joka on toiminnallaan vieraantunut kansasta, ja tämä eliittiluokka on kiinnostunut ainoastaan edistämään omia itsekkäitä pyrkimyksiään, jotka ovat haitallisia ”tavalliselle kansalle” (Schedler 1996). Populismi ilmiönä pitää sisällään antagonistisen luonteen, joka on varsin hyödyllinen työkalu poliitikoille, sillä he voivat käyttää sitä hyväkseen saadakseen aikaan epäluottamusta hallitsevaa eliittiluokkaa kohtaan. Erityisesti vähäinen luottamus poliittisia instituutioita kohtaan on omiaan selittämään kannatusta oikeistopopulistisille puolueille (Norris 2005).

Populismi voidaan ymmärtää ohueksi poliittiseksi ideologiaksi. Se voidaan tilanteen mukaan yhdistää erilaisiin makroideologioihin, kuten liberalismiin, konservatismiin tai sosialismiin, mikä tukee tavoiteltujen päämäärien saavuttamista politiikan teossa. (Mudde 2007, 23; Stanley 2008; Font ym. 2021, 165.) Esimerkiksi taloudellista oikeudenmukaisuutta kannattava vasemmistopuolue voi yhdistellä

sosialismia ja populistista tematiikkaa. Mallina tällaisesta vasemmistopopulistisesta puolueesta voidaan pitää kreikkalaista Syriza-puoluetta, joka sai osakseen merkittävää kannatusta 2010-luvulla euroalueen velkakriisin myötä (Font ym. 2021, 169–170). Omaksutusta ideologiasta riippumatta vasemmisto- ja oikeistopopulismia yhdistää ajatus siitä, että demokratia on riistetty suvereenilta kansalta korruptoituneen eliitin toimesta (Mény & Surel 2004; teoksessa Bowler ym. 2017, 72).

Populismi ei siis ole rajoittunut yksinomaan vasemmistoon tai oikeistoon, vaan sitä voidaan hyödyntää molemmin puolin vasemmisto-oikeisto-ulottuvuutta. Vasemmistopopulisteille on tyypillistä painottaa taloudellista oikeudenmukaisuutta kaikille yhteiskunnan huono-osaisille jäsenille (engl. *inclusionary populism*), kun taas oikeistopopulisteilla on tapana sulkea pois tästä samasta asetelmasta esimerkiksi maahanmuuttajat ja turvapaikanhakijat (engl. *exclusionary populism*) (Mudde & Kaltwasser 2013; Font ym. 2021, 165). Euroopan oikeistopopulistisia puolueita näyttää erityisesti yhdistävän maahanmuuttovastaisuus (Taggart 2004, 270), ja asenteet maahanmuuttoa kohtaan ovat yksi tärkeimmistä tekijöistä selittämään kannatusta oikeistopopulistisille puolueille (Voda & Havlík 2021, 3).

Mudde (2004, 543) esittää, että populismissa kansa nähdään yhteiskunnassa homogeenisena ja yhteenkuuluvuuden tunteen omaavana ryhmänä. Mudden käsitys kansasta homogeenisena ryhmänä on kuitenkin osittain ongelmallinen, sillä kaikki populistit eivät välttämättä näe koko kansakuntaa yhtenäisenä joukkona. Tämä ajatus korostuu erityisesti, kun tarkastellaan oikeistopopulistien edustamia viiteryhmiä. Oikeistopopulismissa tietyt väestöryhmät, esimerkiksi maahanmuuttajat ja turvapaikanhakijat, suljetaan kuvitellun kansakunnan ulkopuolelle. (Albertazzi & McDonnell 2015, 5; Font ym. 2021, 179.) Anderson (2006) esittää, että kansakunnat ovat niin sanottuja ”kuviteltuja yhteisöjä”, joissa kansalaiset omaavat yhteenkuuluvuuden tunteen esimerkiksi yhteisen puhutun kielen kautta. Tämä ajatus näyttäytyy heijastuvan myös oikeistopopulistiseen ajatteluun, sillä oikeistopopulistit erityisesti korostavat konservatiivista nationalismia politiikassaan jättämällä kuvitellun kansakunnan ulkopuoliset tahot edustuksensa ulkopuolelle.

Populismiksi saatetaan nimittää myös sellaista politiikan tekoa, jossa monimutkaiseen asiakysymykseen tarjotaan liian yksinkertaisia vastauksia. Tämä ajatus nousee esille erityisesti tarkasteltaessa populismia poliittisena tyylinä, koska viestinnällisessä tilanteessa populistit on suorassa vaikutussuhteessa äänestäjiin. Mudden (2004, 542–543) mukaan populismin erottaminen tavanomaisesta poliittisesta vaikuttamisesta voi olla haastavaa, sillä esimerkiksi juuri ennen vaaleja ajoittuva ehdotus verojen alentamisesta voi näyttäytyä opportunistiselta populistiselta poliitikalta, ilman että otetaan huomioon puhujan vilpittömyys ja ehdotuksen järkevyyt.

Populistit painottavat erityisesti politiikan emansipatorista luonnetta, jossa kansalaiset pyritään vapauttamaan hallitsevan eliitin vallasta (Mudde 2004, 546). Populismissa ”tavallinen kansa” ymmärretään todellisen suvereniteetin omaavaksi tahoksi poliittisessa järjestelmässä (Moffit 2016, 43; Stanley 2008, 102; Spierings & Zaslove 2017, 825; Norris & Inglehart 2019, 5), ja näin ollen populismi voidaan nähdä ilmiönä, jossa ”tavalliset kansalaiset” pyritään nostamaan politiikan keskiöön.

Populistit pyrkivät luomaan tyytymättömyyden tunnetta demokratian nykytilaa kohtaan kansalaisten keskuudessa ja esittävät keinoja vallan palauttamisesta takaisin kansalle (Bowler ym. 2017, 70; Canovan 1999, 2). Esimerkiksi Albertazzi ja McDonnell (2015, 5–6) esittävät, että oikeistopopulistiset puolueet eivät varsinaisesti vastusta demokratiaa, vaan haluavat palauttaa suvereniteetin takaisin kansalle korruptoituneelta eliitiltä. Toisin sanoen politiikassa tulisi populistien mukaan korostaa yleistä kansan tahtoa, mikä on riistetty kansalta eliitin toimesta.

2.2. Perussuomalaiset oikeistopopulistisena puolueena

Suomessa populismia ja perussuomalaisten retoriikkaa on tutkittu erityisesti Emilia Palosen ja Tuija Saresman (2017) toimittamassa kirjassa *Jätkät & Jytkyt – Perussuomalaiset ja populismin retoriikka*. Tässä teoksessa syvennyttään suomalaisen populismin historiaan sekä tarkastellaan perussuomalaisten harjoittamaa populistista retoriikkaa erilaisissa tilanteissa.

Suomen poliittisella kentällä erityisesti Perussuomalaiset on korostunut oikeistopopulistisena puolueena. Puolue on profiloitunut muun muassa euroskeptisenä, maahanmuuttovastaisena, eliitin vastaisena sekä kansallismielisenä. (Palonen & Saresma 2017.) Kaikki edellä mainitut käsitteet kietoutuvat yhteen, sillä Euroopan unionin viime vuosikymmenten harjoittama integraatiokehitys on huomattavasti siirtänyt valtaa kohti unionia, mikä on heikentänyt kansallisvaltioiden omaa poliittista päätösvaltaa tietyillä politiikan sektoreilla. Tämän vuoksi perussuomalaisten retoriikassa ahkerasti korostetaan populismille tavanomaista poliittisen, taloudellisen ja kulttuurisen eliitin vastaisuutta (mt., 2017).

Arter (2010, 485) esittää, että Perussuomalaiset tulisi nähdä oikeistopopulistisena puolueena. Oikeistopopulismia puolueessa ilmentää erityisesti nativistinen ideologia, jossa suomalaisuuden käsite nostetaan tärkeään asemaan (mt., 485, 503). Sekä vasemmisto- että oikeistopopulismi vastustaa valtaa pitäviä eliittejä, mutta kuten Albertazzi ja McDonnell (2015, 5) toteavat, oikeistopopulistit pyrkivät myös esittämään oman kansan ulkopuolelta tulevat tahot vaaralliseksi kansakunnalle. Arter (2010, 498) toteaa,

että Perussuomalaisten politiikassa korostuukin enemmän monokulttuuri kuin monikulttuurisuus. Perussuomalaiset kuitenkin suhtautuvat ulkomaalaisiin ns. ehdollisella suvaitsevaisuudella (engl. *conditional tolerance*), jonka mukaan ulkomaalaiset voivat tulla hyväksytyksi suomalaiseen yhteiskuntaan, mutta heidän täytyy kunnioittaa suomalaista kulttuuria ja lakia (Arter 2010, 498). Tästä huolimatta Perussuomalaiset kuitenkin haluavat priorisoida hyvinvointivaltioon kuuluvan tukijärjestelmän koskemaan ensisijaisesti kantaväestöä (mt., 499). Tämä havainto on yhteensopiva näkemyksen kanssa, jonka mukaan oikeistopopulistit kannattavat hyvinvointivaltiota, mutta priorisoivat sen hyödyt ensisijaisesti kantaväestölle (ks. esim. Font ym. 2021, 165).

Oikeistopopulistiset puolueet usein rakentuvat karismaattisten johtajien ympärille, jotka ovat taitavia kansaan vetoavia puhujia (Canovan 1999, 14; de Lange & Art 2011, 1233; Norris & Inglehart 2019, 75). Esimerkki tällaisesta poliitikosta on entinen Perussuomalaisten puheenjohtaja ja kansanedustaja Timo Soini, joka on profiloitunut tärkeänä puolueen suunnannäyttäjänä. Soinin voidaan sanoa olleen tärkein tekijä puolueen arvojen ja agendan muovaamisessa. Hän on myös yksi puolueen perustajajäsenistä. Soini on politiikassaan erityisesti vastustanut elitismia sekä muita korkeakulttuurin edustajia. (Arter 2010, 485, 489.) Soini on muun muassa esittänyt, että erilaiset valtaeliitit pitävät tavallista kansaa typeränä ja että eliitti ei luota kansaan. Soinin mukaan poliittinen päätöksenteko jää sellaisten osapuolten käsiin, jotka ovat vieraantuneita jokapäiväisestä elämästä. (Soini 2008, 162.) Soini on myös poliittisen uransa aikana kohdistanut vahvaa kritiikkiä ja epäluottamusta Euroopan unionia kohtaan (Herkman 2017, 1). Tässä luvussa esitettyjen havaintojen perusteella on oikeutettua luokitella Perussuomalaiset oikeistopopulistiseksi puolueeksi.

2.3. Populismi, EU-kriittisyys ja Euroopan unioni

Euroopan unionin integraatiokehitys on kohdannut huomattavaa vastustusta populistisilta EU-kriittisiltä puolueilta. Taggart (2004, 269) esittää, että Euroopan integraatio on kehittynyt enemmän eliittien sallivan konsensuksen avulla kuin varsinaisten demokraattisten prosessien myötä. Unionia onkin tämän vuoksi arvosteltu ns. ”demokratiavajeesta”, jossa EU-kansalaisilla ei nähdä olevan riittäviä vaikutusmahdollisuuksia päättää siitä, ketkä tulevat valituiksi poliittisiksi päättäjiksi unionin toimielimiin (Moravcsik 2002, 604).

Käsitys ”demokratiavajeesta” korostuu erityisesti EU-komission kohdalla, jonka jäseniä ei ole valittu suoraan kansalaisten toimesta, ja jolla on merkittävä rooli unionissa muun muassa

lainvalmistelumonopolin myötä. EU-komission mielletään olevan eräänlainen epäsuorasti valittu teknokratia, kun taas Euroopan parlamentti on ainoa toimielin unionissa, joka valitaan suoraan kansalaisten toimesta demokraattisen prosessin kautta. (Moravcsik 2002, 604–605.) Populistit pyrkivät siten haastamaan EU:n legitimitettiin painottamalla unionin toimielinten vieraantumista kansasta ja esittämällä, että unioni nähdään myös kokonaisuudessaan vieraana instituutiona. Demokraattisen legitimitetin puute onkin oiva lyömäase populistille Euroopan parlamentissa.

Brack (2015, 341) esittää mallikuvan euroskeptisestä Euroopan parlamentin jäsenestä, jota hän kutsuu ”julkiseksi oraattoriksi” (engl. ”*public orator*”). Tämän EP-jäsenen tärkeimpiin tehtäviin kuuluu julkinen puhuminen Euroopan integraation horjuttamiseksi. ”Julkisen oraattorin” kielenkäyttö on EP:n täysistunnoissa varsin värikästä, eikä hän pelkää käyttää henkilökohtaisia hyökkäyksiä muita EP-jäseniä vastaan. ”Julkinen oraattori” keskittyy pääasiallisesti täysistunnoissa syyttämään unionia erilaisista epäonnistumisista ja integraation yleisistä haitoista. (Mt., 341.) Tutkielmassani tarkasteltavat europarlamentaarikot Laura Huhtasaari ja Teuvo Hakkarainen sopivat hyvin tähän malliin, sillä heidän populistinen tyylinsä näyttäytyy vahvasti Euroopan unionin integraation vastustuksessa.

Benedict Andersonin (2006) esittämä ajatus kansakunnasta ”kuviteltuna yhteisönä” on tärkeä tarkastelun kohde unionin integraation kannalta, sillä erityisesti oikeistopopulisteille näkemys siitä, ketkä nähdään kuuluvaksi omaan kansakuntaan ei ole yksinkertainen. Tarkasteltavaksi voidaan ottaa muun muassa erilaiset kansallista identiteettiä muodostavat välineet, kuten: yhteinen kieli, kansallisliput ja -laulut tai muut symboliset apparaatit. EU:lla ei ole yhteistä kieltä, joten sen jäsenmaiden kansalaiset eivät välttämättä tunne yhteenkuuluvuutta toisten jäsenmaiden EU-kansalaisia kohtaan, vaan sen sijaan identifioituvat enemmän omaan valtioonsa ja sen jäseniin. Tällaiset seikat ovat varsin otollisia tarttumapintoja populistisille toimijoille, jotka painottavat politiikassaan erityisesti kansallista identiteettiä.

Euroopan parlamentissa toimiva Identiteetti ja demokratia -ryhmä (ID) voidaan nähdä perussääntönsä mukaan EU-skeptisenä parlamenttiryhmänä. Ryhmä perustettiin vuonna 2019 ja tässä tutkielmassa tarkasteltavat perussuomalaiset europarlamentaarikot Laura Huhtasaari ja Teuvo Hakkarainen kuuluvat ryhmän perustajajäseniin. Ryhmän päätavoitteisiin kuuluu Euroopan kansalaisten ja kansakuntien identiteetin suojeleminen sekä maahanmuuton rajoittaminen. Ryhmä suhtautuu erittäin kriittisesti maahanmuuttoon ja vaatii unionin ulkorajojen tarkempaa valvontaa, jotta muun muassa terrorismia ja kansainvälistä rikollisuutta kyettäisiin torjumaan tehokkaammin. Ryhmä myös vastustaa poliittisen

vallan siirtämistä EU:lle ja sen jäsenet toteavat demokratian toimivan parhaiten kansallisvaltioiden tasolla. (ID-ryhmän perussääntö 2019, 2–5.)

Erilaiset Euroopan unioniin kohdistuneet kriisit, kuten euroalueen velkakriisi 2010-luvulla ja vuoden 2015 muuttoliikekriisi ovat tärkeitä syitä populististen puolueiden suosiolle EU-jäsenmaissa. Brack (2015, 337) toteaaakin, että monet euroskeptiset puolueet menestyivät hyvin vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa: esimerkiksi brittiläinen UKIP, ranskalainen Front National (nyk. Rassemblement National) sekä kreikkalainen Syriza. Näkyvä EU-kriittisyys on toiminut vahvana vastavoimana EU:n integraatiokehitykselle, ja erityisesti erilaisten kriisien ja uhkakuvien performointi populistien toimesta on ollut omiaan lisäämään epäluottamusta unionia kohtaan. Esimerkiksi oikeistopopulistiset puolueet ovat pyrkineet korostamaan taloudellisen globalisaation haittavaikutuksia: työpaikkojen siirtäminen ulkomaille ja vierasperäisen työvoiman yleistyminen kotimaassa on saattanut aiheuttaa epävarmuuden tunnetta kansalaisten keskuudessa (Mughan ym. 2003, 619–620; Norris & Inglehart 2019, 349).

3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tässä luvussa esittelen tutkielmassani hyödynnetyn teoreettisen viitekehyksen eli Benjamin Moffitin (2016) populistisen tyylin käsitteen. Moffit (mt.) määrittää populismin poliittiseksi tyyliksi, jolle on ominaista kolme ydinpiirrettä: kansan ja eliitin vastakkainasettelu, kriisien ja uhkien performointi sekä ns. ”huonojen tapojen” hyödyntäminen poliittisessa diskurssissa. Populistisen tyylin kolme ydinpiirrettä muodostavat ennen kaikkea kokonaisuuden, jota populistiset poliitikot pyrkivät hyödyntämään poliittisissa puheissaan. Teoreettisen viitekehyksen esittelyn jälkeen käyn läpi tutkimuskysymykset.

3.1. Moffitin populistisen tyylin piirteet

Moffitin määrittelemälle populistiselle tyyliä on ominaista kolme ydinpiirrettä. Ensimmäiseksi hän mainitsee vastakkainasettelun kansan ja eliitin välillä, jossa pyritään erityisesti vetoamaan kansaan esittämällä eliitti sellaisena tahona, joka toimii polaarisenä vastakohtana ”tavalliselle kansalaiselle”. Kansa sen sijaan esitetään osapuolena, jolle kuuluu varsinainen suvereniteetti poliittisessa järjestelmässä.

(Moffit 2016, 43.) Tämän myötä on mahdollista nähdä valtion sisäinen poliittinen järjestelmä sellaisena, jossa eliitti on populistien mukaan hyötynyt epäoikeudenmukaisesti kansalaisten kustannuksella. Populisteille on myös tyypillistä esittää tietyt ulkoiset tahot, kuten turvapaikanhakijat ja vähemmistöryhmät, uhkana omalle kansalle (mt., 43). Esimerkiksi valtionhallinnon harjoittamaa maahanmuuttopolitiikkaa voidaan kritisoida liian löysäksi ja väärän politiikan syyksi nostetaan usein päätöksenteosta vastaavat eliittiluokat (Moffit 2016, 43–44).

Toinen Moffitin määrittelemä populistisen tyylin piirre on ”huonot tavat” (engl. ”*bad manners*”). Huonot tavat viittaavat populistien kielenkäyttöön, joka Moffitin mukaan eroaa tavanomaisesta ”korkeasta” poliittisesta puhetaidosta, jota erityisesti teknokraattiset eliitit tavallisesti hyödyntävät. Teknokraattisten eliittien puheet ovat usein asiallisia, rationaalisia ja rauhallisia. Populistit sen sijaan hyödyntävät slangisanoja, kiroilua, vitsejä ja ovat tyypillisesti poliittisesti hyvin epäkorrekkeja. He usein hyödyntävät näitä tapoja herättääkseen mahdollisimman paljon huomiota kannattajiensa keskuudessa sekä mediassa. On myös tärkeää huomata, että ”huonot tavat” nähdään kulttuurisidonnaisina, joten ne eivät välttämättä näyttäydy alatyylisinä kulttuurista toiseen. (Mt., 44.)

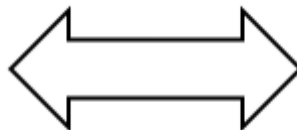
Moffitin kolmantena populistisen tyylin piirteinä toimii erilaisten kriisien ja uhkien performointi. Moffitin mukaan kriisien performointi sitoutuu populisteilla erilaisten uhkakuvien luomiseen, jossa kansalle pyritään välittämään tietoa jostain välittömästä vaarasta, kuten liiallisesta maahanmuutosta, taloudellisista vaikeuksista, näkyvästä epäoikeudenmukaisuudesta, sotilaallisesta uhkasta tai muusta vastaavasta ilmiöstä. Moffit esittää tästä esimerkkinä alankomaalaisen poliitikon Geert Wildersin, joka on todennut islamisaation aiheuttavan välittömän uhkan Alankomaiden hyvinvoinnille. (Mt., 45.) Populisteilla on tapana esittää itsensä eräänlaisiksi pelastajiksi kriisitilanteisiin. Toiset poliittiset toimijat pyritään leimaamaan epäpäteviksi ongelmien ratkaisuun, kun taas populistit itse nostetaan varsinaisiksi kriisitilanteiden ratkaisijoiksi. Populisteille onkin varsin tyypillistä esittää liian yksinkertaisia ratkaisuja monimutkaisiin ongelmiin. (Mt., 126–127.) Teknokraattisen tyylin ja populistisen tyylin ydinpiirteet on kiteytetty kuviossa 1.

Teknokraattinen poliittinen tyyli

Pätevyyteen vetoaminen

”Hyvät tavat”

Stabiilitetti ja edistyskellisyys

Populistinen poliittinen tyyli

Kansan ja eliitin vastakkainasettelu

”Huonot tavat”

Kriisien ja uhkien performointi

Kuvio 1. Teknokraattisen tyylin ja populistisen tyylin ydinpiirteet. Mukailtu teoksesta: Moffit 2016, 46.

3.2. Tutkimuskysymykset

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, miten perussuomalaisten europarlamentaarikoiden populistinen tyyli näyttäytyy Euroopan parlamentin täysistunnoissa pidetyissä puheissa. Tutkimuskysymykseni pohjautuvat vahvasti Benjamin Moffitin populistisen tyylin käsitteeseen, jonka hän tuo esille kirjassaan *The Global Rise of Populism: Performance, Political Style, and Representation* (2016). Pysin populistisen tyylin käsitteen ja Chaïm Perelmanin (1996) uuden retoriikan analyysin avulla selvittämään, miten perussuomalaiset europarlamentaarikot Laura Huhtasaari ja Teuvo Hakkarainen pyrkivät puheillaan vaikuttamaan Euroopan parlamentissa pidetyissä puheissa. Tutkielmani pääkysymys on, miten populistinen tyyli näyttäytyy Huhtasaaren ja Hakkaraisen retoriikassa. Päättökysymys jakautuu kolmeen alakysymykseen:

- 1) Miten Huhtasaari ja Hakkarainen pyrkivät retoriikassaan luomaan vastakkainasettelua kansan ja eliitin välillä?
- 2) Miten Huhtasaari ja Hakkarainen pyrkivät retoriikassaan korostamaan ja performatoimaan erilaisia kriisejä ja uhkia?
- 3) Millaisia populistisille tyypillisiä ”huonoja tapoja” Huhtasaaren ja Hakkaraisen retoriikassa ilmenee?

Edellä mainittujen tutkimuskysymysten lisäksi on tavoitteena analyysin lopuksi vertailla, minkälaisia eroja ja yhtäläisyyksiä Huhtasaaren ja Hakkaraisen retoriikassa on. Käyttävätkö he hyväkseen samanlaisia populistisen retoriikan keinoja vai onko heidän tyyliissään eroavaisuuksia?

4. TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO

Tässä luvussa esittelen tutkielmassani hyödynnetyn kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän eli uuden retoriikan analyysin. Hyödynnän uuden retoriikan analyysissäni Chaïm Perelmanin luomaa argumentaatioteoriaa, jonka hän esittää kirjassaan *Retoriikan valtakunta* (1996 [ransk. *L'empire rhétorique* 1977]). Pääluvun lopussa esittelen tutkielmani analyysin kohteena olevan primääriaineiston eli perussuomalaisten europarlamentaarikoiden Laura Huhtasaaren ja Teuvo Hakkaraisen Euroopan parlamentissa pidetyt puheet.

4.1. Uusi retoriikka tutkimusmenetelmänä

Jokinen (1999, 126) esittää seuraavan määritelmän retoriikan analyysistä: ”[r]etorisessa analyysissä tarkastellaan merkitysten tuottamisen kielellisiä prosesseja siitä näkökulmasta, kuinka jotkut todellisuuden versiot pyritään saamaan vakuuttaviksi ja kannatettaviksi sekä kuinka kuulijat, lukijat tai keskustelukumppanit saadaan sitoutumaan niihin.” Toisin sanoen retoriikan analyysissä erityinen painoarvo on viestin lähettäjän argumentin vakuuttavuudessa ja siinä, kuinka argumentille pyritään luomaan kannatettavuutta. Tämän avulla viestin lähettäjä siis pyrkii vakuuttamaan yleisönsä argumentin pätevydestä.

Retoriikalla eli puhetaidolla on kauaskantoinen historia aina antiikin Kreikkaan asti, erityisesti filosofi Aristoteleen klassiseen retoriikkaan. Aristoteles tarkasteli puhetilanteiden onnistuneisuutta muun muassa poliittisissa puheissa, oikeus- ja juhlapuheissa sekä dialektisissa keskusteluissa (Aristoteles 2012, 5; Kakkuri-Knuutila 1998, 235.) Klassisessa retoriikassa painoarvo on puhujalla eli viestin lähettäjällä, kun taas uusi retoriikka painottaa viestin vastaanottajaa ja sitä, kuinka yleisö tulee vakuutetuksi puhujan argumentista (Kakkuri-Knuutila 1998, 235).

Uuden retoriikan tutkimuksessa Chaïm Perelman päätyi tarkastelemaan argumentaatiota, koska hän halusi ”[...] arvioida järjestelmällisesti arvopäätelmien hyvyttä tai huonoutta.” (Summa 1996, 63.) Poliitiikka perustuukin yleisesti erilaisten arvojen ja ideologioiden kamppailuihin, joissa pyritään saamaan yleisön hyväksyntä subjektiivisille argumenteille. Uuden retoriikan painoarvo on dialektisessa päättelyssä, jossa puhujan tavoitteena on saada yleisön hyväksyntä omille epämuodollisille mielipiteille (Perelman 1996, 8–9). Perelmanin kontribuutio uuden retoriikan teoretisointiin on ollut poliittisen viestinnän osalta merkittävä, sillä arvioidessa tietyn arvojärjestelmän järjestäytymistä, on tarkasteltava sitä, miten argumentit perustellaan ja kuinka ne saavuttavat yleisen hyväksyttävyytensä (Summa 1996, 63–64). Argumentaatio onkin osa luonnollista kieltä, joka luo tulkinnanvaraisuutta puhujan ja yleisön välille (Perelman 1996, 16).

Uuden retoriikan analyysi sopii hyvin tutkimusmenetelmäksi, sillä tutkielmassani tarkasteltava populistisen tyylin käsite on erityinen viestinnällinen työkalu, jolla populistit pyrkivät saamaan hyväksyntää esittämilleen näkökulmille, joissa hyödynnetään erilaisten ryhmien vastakkainasetteluita, ”huonoja tapoja” sekä performoidaan kriisejä ja uhkia. Tutkielmassani on näin ollen vahva viestintätieteellinen näkökulma. Erityisesti populistiselle tyylille on ominaista erilaisten kriisien ja uhkakuvien performoinnin kautta vedota kuulijakunnan tunteisiin luomalla pelkoa ja epävarmuutta

tulevasta. Seuraavassa osiossa esittelen Perelmanin (1996) argumentaatioteorian, johon kuuluvat seuraavat osa-alueet: yleisö, esisopimukset eli premissit, kvasiloogiset argumentit, todellisuuden rakenteeseen perustuvat argumentit ja todellisuuden rakennetta luovat argumentit.

4.2. Perelmanin argumentaatioteoria

4.2.1. Yleisö

Perelmanin argumentaatioteoriassa korostuu erityisesti käsitys siitä, ketkä ovat osa puhujan kohdeyleisöä. Käsitys yleisöstä ulottuu spesifeistä erityisyleisöistä koko ihmiskunnan kattavaan universaaliyleisöön. Yleisö koostuu niistä henkilöistä, jotka puhuja pyrkii vakuuttamaan puhumistilanteessa. Universaaliyleisössä puheen kohteena oleva yleisö on määrittelemätön. Erityisyleisö puolestaan on jo ennestään tuttu tai tarkasti rajattu joukko. Perelmanin mukaan tärkeintä on se, minkälaisien argumenttien avulla yleisöön pyritään vaikuttamaan. Tämän vuoksi on tärkeää sovittaa puhe kuulijakunnan mukaan. Universaaliyleisölle puhuttaessa pyritään vakuuttamaan yleisö puhujan sanomasta vetoamalla järkeen, kun taas erityisyleisön kohdalla pyritään suostuttelun keinoin vakuuttamaan yleisö. Puhujan argumentointi tulee siis sovittaa kohdeyleisön mukaan. (Perelman 1996, 16–27.)

Tutkielmassani tarkasteltavat puheet on pidetty Euroopan parlamentin täysistunnoissa. Euroopan parlamentti koostuu monikansallisesta edustajistosta ja siksi se omaa erikoisen parlamentaarisen toimintamallin (Ilie 2018, 310). Erityisesti monikielisyys korostuu parlamentin täysistunnoissa, sillä edustajat ovat oikeutettuja pitämään puheensa unionin maiden virallisilla kielillä. Tämän vuoksi täysistuntoihin palkataan suuri määrä kääntäjiä ja tulkkeja, sillä puheiden tulee olla ymmärrettävissä myös muiden europarlamentaarikoiden omilla kielillä. Unionin lainsäädäntö myös mahdollistaa EU-kansalaisille oikeuden seurata EP:n täysistuntoja sekä ”[...] esittää parlamentille kysymyksiä ja saada kysymyksiin vastauksia omalla kielellään.” (Euroopan parlamentti 2021.)

Esitän, että Euroopan parlamentissa pidetyt puheet ulottuvat universaaliyleisön lisäksi tarkkaan erityisyleisöön. Huhtasaari ja Hakkarainen pyrkivät argumentoinnillaan vakuuttamaan EU-kansalaisista koostuvan universaaliyleisön sekä myös erityisyleisön, joka koostuu EP:n täysistuntojen osallistujista. Euroopan parlamentin täysistunnot ovat julkisia istuntoja eli seurattavissa vapaasti kaikkien politiikasta kiinnostuneiden toimesta.

4.2.2. Esisopimukset eli premissit

Perelmanin argumentaatioteorian toinen tarkasteltava kohde on esisopimukset eli premissit. Argumentointi alkaa niillä premisseillä, jotka puheen vastaanottava yleisö hyväksyy. Jos puhujan ja yleisön väliset premissit eivät ole yhteisesti hyväksytyjä, ei puhuja onnistu vakuuttamaan yleisöään. Puhujan ja yleisön täytyy siis jakaa jokin yhteisymmärrys puhetilanteen pohjaksi. Premissit jaetaan esimerkiksi todellisuutta koskeviin tosiseikkoihin, totuuksiin tai otaksumiin sekä suotavuutta ja mieltymystä koskeviin, kuten arvoihin, hierarkioihin tai päättelysääntöihin. (Perelman 1996, 28–40.) Seuraavaksi käyn läpi Perelmanin (1996) kolme argumentaatiotekniikkaa, jotka hän jaottelee kvasiloogisiin argumentteihin, todellisuuden rakenteeseen perustuviin argumentteihin ja todellisuuden rakennetta luoviin argumentteihin.

4.2.3. Argumentaatiotekniikat

Kvasiloogiset argumentit muistuttavat loogista tai matemaattista päättelyä. Kvasiloogiset argumentit eivät kuitenkaan ole loogisen päättelyn muoto, vaan ne sen sijaan pohjautuvat dialektisille päättelyille. Esimerkiksi mielipiteeseen pohjautuva väite voidaan verhota loogiseksi päättelyksi. Jos tämä logiikka rikotaan, voivat argumentit näyttää epäjohdonmukaisilta ja ristiriitaisilta. Kvasiloogiset argumentit toimivat varsin hyvin silloin, jos argumentin kohteena oleva yleisö ei huomaa argumenttien epäloogisuutta. Perelman nimeää kvasiloogisiksi argumenteiksi esimerkiksi vastavuoroisuuden, transitiivisuuden sekä ristiriidan ja yhteensopimattomuuden. (Mt., 58–92.)

Todellisuuden rakenteeseen perustuvat argumentit liittyvät todellisuuden eri osien välisiin suhteisiin. Puhuja pyrkii luomaan argumenteille perustaa sillä, että yleisö pitää niitä faktapohjaisina. Argumenteilla pyritään rinnastamaan yleisesti hyväksyty ja se, mitä halutaan saada hyväksytyksi. Perelman mainitsee tekniikoiksi peräkkäisyysiteisiin ja rinnakkaisuussiteisiin vetoamisen. Peräkkäisyysiteet liittyvät syy-seuraussuhteisiin, ja rinnakkaisuussiteet yhdistelevät eri tason asioita samaan argumenttiin. (Mt., 93–119.)

Todellisuuden rakennetta luovat argumentit yleistävät ennako- ja erityistapauksia (Perelman 1996, 60–61). Perelman mainitsee näistä esimerkin, havainnollistuksen, mallin ja vastamallin, analogian sekä metaforan. Esimerkkien avulla pyritään konkretisoimaan säännönmukaisuuksia todellisuuden rakenteesta. Mallin käyttö mukauttaa argumentin ehdotettuun tulkintakehykseen. Analogian avulla

ehdotetaan samankaltaisuutta kahden asian välillä, ja metaforalla tarkoitetaan kielikuvaa, jossa samaistetaan kaksi toisiinsa liittymätöntä asiaa. (Perelman 1996, 120–141.)

4.3. Primääriaineistona Hakkaraisen ja Huhtasaaren puheet Euroopan parlamentissa

Primääriaineistoni eli Euroopan parlamentin täysistunnoissa esitetyt puheet on kerätty EP:n viralliselta verkkosivulta, josta löytyvät puheiden litteroidut arkistoidut versiot (ks. <https://www.europarl.europa.eu/plenary/en/debates-video.html#sidesForm>). Jokaisen yksittäisen litteroidun puheenvuoron yhteydestä löytyy myös linkki videotiedostoon puheesta. Puheet on rajattu tutkielmassani seuraavan aikavälin mukaisesti:

Teuvo Hakkaraisen puheet ajalta 17.7.2019–21.10.2020 (yht. 22 puheenvuoroa).

Laura Huhtasaaren puheet ajalta 17.7.2019–18.12.2020 (yht. 18 puheenvuoroa).

Tutkielmani primääriaineisto on rajattu ajallisesti edellä olevan mukaisesti kattaen molempien perussuomalaisten europarlamentaarikoiden puheet istuntokauden 2019–2024 alusta kandidaatintutkielmani tutkimusprosessin alkamiseen saakka (helmikuu 2021). Olen analysoinut primääriaineiston ja valinnut tutkimustani varten parhaiten populistista tyyliä ilmentävät esimerkit jättäen pois ne puheet, joissa ei ilmene populistista tyyliä. Puheita on yhteensä 20 kpl, joista 10 kpl on Hakkaraiselta ja 10 kpl Huhtasaarelta. Perustelen aineiston rajausta kandidaatintyön pituusrajoituksella, jotta tutkielmani ei paisuisi kohtuuttoman laajaksi.

Puhekielenään Euroopan parlamentissa Huhtasaari ja Hakkarainen käyttävät pääasiallisesti suomen kieltä. Huhtasaaren puheet (yht. 10 kpl) ovat pääosin suomeksi, mutta näistä neljä on esitetty englannin kielellä. Olen suomentanut Huhtasaaren puheet analyysiäni varten ja alkuperäiset englanninkieliset versiot löytyvät tutkielmani lopussa olevasta LIITE 1 -osiosta. Hakkaraisen esittämät puheet (yht. 10 kpl) ovat sen sijaan kaikki suomen kielellä.

Temaattiselta sisällöltään Huhtasaaren ja Hakkaraisen puheet käsittelevät monia politiikan sektoreita, koska he osallistuvat Euroopan parlamentin täysistunnoissa erilaisten keskusteluaiheiden käsittelyyn. Puheita ei ole rajattu koskemaan mitään tiettyä politiikan sektoria, sillä populistinen tyyli käsitteenä on

hyödynnettävissä jokaisesta politiikan sektorista puhuttaessa sen performatiivisen/viestinnällisen luonteen vuoksi.

5. ANALYYSI

Tässä luvussa analysoin, miten Teuvo Hakkaraisen ja Laura Huhtasaaren populistinen retoriikka näyttäytyy heidän Euroopan parlamentin täysistunnoissa pidetyissä puheissaan. Tutkielmani teoreettinen viitekehys eli Benjamin Moffitin (2016) populistisen tyylin käsite ohjaa retorista analyysiäni Chaïm Perelmanin (1996) argumentaatioteorian ohella. Analyysini tavoitteena on kuvailla Hakkaraisen ja Huhtasaaren populistista tyyliä sekä tuoda esille ne argumentaatiotekniikat, joilla he pyrkivät saamaan hyväksyntää argumenteilleen. Moffitin (2016) populistisen tyylin käsitteen ydinpiirteet ovat: kansan ja eliitin vastakkainasettelu, kriisien ja uhkien performointi sekä ns. ”huonojen tapojen” hyödyntäminen poliittisessa diskurssissa.

5.1. Teuvo Hakkaraisen populistinen tyyli

Teuvo Hakkaraisen puheet Euroopan parlamentin täysistunnoissa ilmentävät kokonaisuudessaan hyvin vahvasti Moffitin (2016) määrittelemää populistisen tyylin käsitettä. Hakkaraisen retoriikassa on havaittavissa kaikkia kolmea populistisen tyylin piirrettä, joiden avulla hän erityisesti pyrkii performoimaan maahanmuuttoa kriisinä ja uhkana Euroopan unionille. Hänellä on tapana nostaa maahanmuutosta aiheutuvat lieveilmiöt poliittisesta päätöksenteosta vastaavan eliitin syyksi. Hakkaraisen puhetyylille on myös erittäin tyypillistä hyödyntää erilaisia ”huonoja tapoja” poliittisen epäkorrektiuden muodossa. Aloitan Hakkaraisen populistisen tyylin tarkastelun analysoimalla hänen retoriikkaansa COP 25 -kokouksen tulosta käsittelevässä keskustelussa.

Hakkaraisen retoriikassa on havaittavissa kaikkia kolmea populistisen tyylin piirrettä hänen keskustellessaan COP 25 -kokouksen tuloksesta EP:n täysistunnossa. COP 25 -kokous liittyy YK:n ilmaston lämpenemistä käsittelevään sopimukseen, jota käsiteltiin Madridissa vuonna 2019. Erityisesti Hakkarainen pyrkii puheessaan luomaan dikotomista vastakkainasettelua kansan ja poliittisen eliitin välillä. Moffitin (2016, 43–44) mukaan kansa-eliitti-vastakkainasettelu on populistille yksi keino esittää

hallitseva eliittiluokka korruptoituneena ja kansasta vieraantuneena toimijana. Hakkarainen kritisoi Suomen hallitusta ja EU:ta seuraavasti:

[...] Suomessa ilmastoon hurautunut hallitus nimittäin käyttää jokaisen mahdollisuuden kansalaisten rankaisemiseen lisäveroilla ilmastoa tekosyynä käyttäen. Selvisi myös, että EU aikoo syyttää 100 miljardia ilmastorahoitukseen kehitysmaille. Ne menevät sinne poppaukkojen kattiloihin. Kokouksesta taisikin tulla konsulttien tilipäivä, ei kansalaisten. (Hakkarainen 2019a.)

Hakkarainen (2019a) pyrkii puheessaan luomaan vastakkainasettelua Suomen kansan ja vallassa olevan hallituksen välille. Hän erityisesti maalaa Suomen hallituksesta kansasta vieraantunutta kuvaa, jossa kansalaisia määrätietoisesti rankaistetaan lisäverojen kautta. Myös EU saa osakseen samanlaista kritiikkiä Hakkaraiselta. Hakkaraisen retorisenä keinona toimii metafora, jonka avulla hän pyrkii esittämään kehitysmaille annetun ilmastorahoituksen turhaksi toteamalla varojen menevän ”poppaukkojen kattiloihin”. Tämänkaltaisen populistiselle tyypillinen ”huono tapa” toimii Hakkaraiselle keinona toiseuttaa vieraita kulttuureja. Uhkaksi puolestaan muodostuu EU:n antama rahoitus kehitysmaille, jonka varat tulevat suoraan EU-kansalaisilta verotuksen kautta. Myös taloudellisen eliitin ja kansalaisten välille luodaan kahtiajakoa Hakkaraisen sitaatin viimeisessä lauseessa: konsulttien sanotaan hyötyneen taloudellisesti kansalaisten kustannuksella.

Hakkaraisen retoriikalle on varsin tyypillistä korostaa erilaisten ryhmien kahtiajakoa ”me” vastaan ”muut” -vastakkainasettelua hyödyntäen. Esimerkiksi EU:n metsäkatoa koskevassa keskustelussa EU:n antama kehitysapu Afrikkaan ei tule Hakkaraisen mukaan ratkaisemaan metsäkato-ongelmaa, vaan sen sijaan näyttäytyy tarpeettomana menoeränä, jonka unioni kustantaa. Hakkarainen pyrkii tällä luomaan kahtiajakoa Euroopan ja Afrikan välille:

Arvoisa puhemies, metsäkato ei ole niinkään Euroopan ongelma. Metsäkadon suurin syy on ihmisten holtittomuus. Jos sitä ei saada hillittyä, kato kiihtyy. Afrika on tästä yksi esimerkki. Sinne on heitetty miljarditolkulla kehitysapumiljardeja ja kato vain suurenee. [...] (Hakkarainen 2020a.)

Hakkarainen (2020a) hyödyntää esimerkkiä argumentoidessaan kehitysavun antamisen tarpeettomuutta Afrikan maille. Hänelle Afrika toimii ennakkotapauksena, jossa kehitysapu ei ole ratkaissut metsäkadon aiheuttamia ongelmia. Esimerkin avulla Hakkarainen pyrkii luomaan säännönmukaista jatkumoa todellisuuden rakenteesta. Kehitysavun vastustaminen näyttäytyy sitoutuvan Hakkaraisella kansallismielisyyteen, jossa oman maan etu tulee asettaa etusijalle.

Hakkarainen turvautuu retoriikassaan juridisten premissien hyödyntämiseen, joiden avulla hän pyrkii osoittamaan EU:n rikkovan omia perussopimuksiaan ja näin ollen luomaan vastakkainasettelua

jäsenmaiden ja poliittisen eliitin välille. Juridisen premissin esittämisen myötä Hakkarainen siirtää todistustaakkaa EU:n poliittisen eliitin harteille. Tämänkaltaisen premissin hyväksymisen kautta Hakkarainen argumentoi, että EU:n päätöksentekojärjestelmä on korruptoitunut eliittien toimesta, sillä EU instituutioon ei välitä omasta lainsäädännöstään. Hakkarainen myös korostaa puheessaan kansallisvaltioiden suvereniteettia todetessaan, että EU:n päätösvallan ei tulisi rajoittaa jäsenmaiden poliittista liikkumatilaa:

Arvoisa puhemies, onko EU oikea taho keskustelemaan oikeusvaltioperiaatteesta? Samalla tänne Eurooppaan päästetään ihmisiä, jotka eivät kunnioita kenenkään oikeuksia, ei vähemmistöjen eikä kenenkään muittenkaan, joilla on länsimaiset periaatteet. Juuri nyt elvytyspaketin yhteydessä se rikkoo härskisti omia sääntöjään, mutta vaatii jäsenmailta ehdotonta kuuliaisuutta. Koko keskustelu oikeusvaltioperiaatteesta on jälleen yksi esimerkki EU:n kahlitsevasta otteesta. Jäsenvaltioilta halutaan viedä viimeisetkin rippeet omasta päätösvallasta. Jokainen maa on omanlaisensa. Jokaisella maalla on pitkä kulttuuriperintö omista arvoistaan. On luonnollista, etteivät EU:n usein kaavamaiset ja isojen jäsenmaiden sanelemat mallit ja komennot sovi kaikille maille. (Hakkarainen 2020b.)

Hakkaraisen (2020b) puheesta on havaittavissa analogian hyödyntäminen. Hänelle sekä EU että maahantulijat eivät kunnioita unionin yhteisiä pelisääntöjä ja ovat täten verrattavissa toisiinsa. Analogialla Hakkarainen viittaa samankaltaisuuteen kahden suhteen välillä.

Hakkaraisen retoriikassa esiintyy erityisesti oikeistopopulisteille tyypillistä nativistisen ideologian korostamista. Hänelle oma kansa on asetettava politiikassa kaiken muun edelle, jolloin vieraat kulttuurit pyritään esittämään yhteensopimattomiksi jo ennalta määritettyyn homogeeniseen kansaan. Moffitin (2016, 45) määrittelemälle populistiselle tyylille on ominaista kriisien ja uhkakuvien luominen, jossa kansalle pyritään välittämään tietoa jostain vaarasta tai välittömästä uhkasta. Hakkarainen performoi puheessaan maahanmuuttoa jatkuvana kriisinä ja uhkana, joka tulee väistämättä tuhoamaan Euroopan:

Arvoisa puhemies, Suomen pääministeri, Suomi puheenjohtajanaan on ohjelmassaan kokonaan unohtanut Euroopan ulkorajojen valvonnan välttämättömyyden. Viimeiset hetket estää Euroopan muuttuminen Afrikaksi ja Lähi-idäksi ovat käsillä. Vihamieliset kulttuurit tulevat väistämättä tuhoamaan nykyisen Euroopan. Eikä tähän välttämättä mene kuin muutama vuosikymmen. Avatkaa jo silmänne! Rajat on suljettava vaaralliselta maahantunkeutumiselta. Euroopan ja kansallisvaltioiden tehtävänä on huolehtia omistaan eikä ryhtyä kulkuriukkolaumojen elättäjäksi. Suvereenilla valtiolla on oltava oikeus omiin rajatarkastuksiin aina kun se on tarpeen ja niin pitkäksi aikaa kuin se on tarpeen. (Hakkarainen 2019b.)

Hakkarainen (2019b) hyödyntää puheessaan peräkkäisyysidettä sekä rinnakkaisuussidettä. Peräkkäisyyside hänen puheessaan on seuraava: jos EU:n ulkorajoja ei turvata, tulevat vihamieliset kulttuurit väistämättä tuhoamaan Euroopan. Hänen retoriikassaan rajojen aukiolo osoittaa suoran uhkan

EU:n turvallisuudelle. Rinnakkaisuussiteellä ja ”huonojen tapojen” yhdistelmällä Hakkarainen pyrkii toiseuttamaan maahantulijoita ja esittämään heidät yhteensopimattomiksi eurooppalaiseen kulttuuriin: maahantulijat ovat Hakkaraiselle ”kulkuriukkolaumoja” jo pelkäävät rajanylityksen perusteella. Ulkorajojen valvonnan tehottomuus nostetaan osittain Suomen hallituksen syyksi, sillä Hakkaraisen mukaan ulkorajojen valvonta on kokonaan unohdettu Suomen puheenjohtajakauden toimintaohjelmasta. Tällä Hakkarainen pyrkii nostamaan puutteellisen rajavalvonnan poliittisen eliitin syyksi. Populisteilla onkin tapana esittää maahanmuuttajat ja turvapaikanhakijat uhkana kansakunnan yhtenäisyydelle, ja puutteellisen rajavalvonnan syyksi nostetaan usein maahanmuuttopoliitikasta vastaava poliittinen eliitti (Moffit 2016, 43–44). Samankaltaista argumentointia on esillä myös seuraavassa Hakkaraisen puheessa:

Arvoisa puhemies, kun siirtolainen on saanut jalkansa mantereellemme, häntä on lähes mahdotonta palauttaa. Kreikan saariston tapahtumat osoittavat tämän. Samalla paikallisten asukkaiden elämä häiriintyy vakavasti. Tähän on kuitenkin olemassa ratkaisu, eikä muuta ratkaisua olekaan. Josko EU viimeinkin sulkisi rajansa. Meillä on voimavarat ja tarvittava kalusto valvoa rajojamme ja estää loputon muukalaisvyöry. Matkaanlähtijöille on saatettava tieto, että Euroopan ovet ovat sulkeutuneet. Kun tämä tieto leviää, tulijavirta tyrehtyy itsestään. Euroopan on toimittava ennen kuin olemme tilanteessa, jossa on mahdotonta toimia. Vai uskooko joku, että tulijavirrat loppuvat vastaanottamalla? (Hakkarainen 2019c.)

Hakkarainen (2019c) hyödyntää argumentoinnissaan peräkkäisyysidettä: hän toteaa puheessaan, että Eurooppaan pyrkiville ihmisille tulisi etukäteen informoida unionin ulkorajojen sulkeutumisesta, jonka seurauksena maahantulijoiden määrä tulisi väistämättä vähenemään. Hakkarainen myös pyrkii ”huonon tavan” avulla toiseuttamaan maahantulijoita esittämällä heidän olevan osa ”muukalaisvyöryä”. Populistiselle tyylille on varsin tyypillistä pyrkiä erottumaan muista poliitikoista poliittisen epäkorrektiuden kautta (Moffit 2016, 44).

Maahanmuuttoon liittyvät uhkakuvat ovat toistuva teema Hakkaraisen retoriikassa. Hänen ihmiskäsityksessään esimerkiksi pakolaiset eivät ole hätää kärsiviä yksilöitä, vaan sen sijaan vihamielisiä muukalaisia, jotka muodostavat välittömän uhkan EU-kansalaisille:

Arvoisa puhemies, kuka meistä haluaa kotinsa täyteen kutsumattomia vieraita, mahdollisia terroristeja? Meillä Suomessa, tuolla pohjoisessa, on tilanne, jossa 35 000 pakolaista tuli pakolaisen nimellä silloin 2015. Sen seurauksena lasten ja nuorten raiskaukset räjähtivät^[2] käsiin. [...] Kuka ottaa vastuun siitä, että tällainen laitton siirtolainen veti nuorelta naiselta nyt Suomessa kurkun auki? Kuka näistä ottaa vastuun? (Hakkarainen 2020c.)

² EP:n täysistunnossa pidetyssä puheessa Hakkarainen käyttää mennyttä aikamuotoa: ”räjähtivät”. Tämä poikkeaa puheen käsikirjoitetusta versiosta.

Hakkarainen (2020c) esittää puheessaan peräkkäisyysiteen: hänen argumenttinsa mukaan lasten ja nuorten kokema seksuaalinen väkivalta tulee seurauksena lisääntymään, jos pakolaisten vastaanottamista Suomeen jatketaan. Tällaisen uhkakuvan luomisen avulla Hakkarainen pyrkii performoimaan maahanmuuttoa kriisinä ja uhkana EU:lle. Hän myös pyrkii kohdistamaan poliittista painetta päätöksentekijöitä kohtaan puheensa lopuksi esittämällä kysymyksen siitä, kuka ottaa vastuun nuoren naisen kuolemasta. Tämänkaltaiset argumentit toimivat keinona heikentää luottamusta poliittista eliittiä kohtaan.

Morian pakolaisleirin tilannetta koskevassa keskustelussa Hakkarainen (2020d) jälleen performoi pakolaisten maahantuloa uhkana EU:n turvallisuudelle. Hänen mukaansa jokainen Morian leirin asukas on kollektiivisesti syyllinen leirin palamiseen:

Arvoisa puhemies, Morian leirin asukkaat sytyttivät ja polttivat oman leirinsä. Osa leirin asukkaista yritti myös estää palomiesten työtä. Palkkioksi tuhopolttajat voivat saada matkalipun Eurooppaan. Tämä lienee uusi keino tehdä väkivaltainen maihinnousu mantereellemme. [...] Voi kun näkisi vielä sen päivän, että Euroopan päättäjät tulevat järkiinsä ja rajat suljetaan kansainvaellukselta! Uskotteko oikeasti, että tulijat loppuvat vastaanottamalla? (Hakkarainen 2020d.)

Hakkarainen (2020d) hyödyntää puheessaan rinnakkaisuussidettä yhdistämällä kaksi eri tason asiaa: hän toteaa, että Morian leirin polttaminen on rinnastettavissa väkivaltaiseen maihinnousuun Euroopassa. Tämänkaltaisen argumentti toimii keinona luoda pelkoa EU-kansalaisten keskuudessa sekä esittää maahanmuutosta vastaava poliittinen eliitti syylliseksi vallitsevaan tilanteeseen.

Hakkarainen vastustaa retoriikassaan systemaattisesti EU:n vapaata liikkuvuutta ja pyrkii esittämään puutteellisen rajavalvonnan uhkana unionin turvallisuudelle. Hänelle EU:n ulkopuolelta tulevat tahot ovat ennen kaikkea uhka ennalta määritetyn kansakunnan yhtenäisyydelle. Erityisesti ID-ryhmän maahanmuuttokriittisyys, kansallismielisyys sekä unionin ulkorajojen tarkemman valvonnan korostaminen ovat esillä Hakkaraisen retoriikassa:

Arvoisa puhemies, vapaa liikkuvuus juuri aiheuttaa sen, että järjestäytynyt rikollisuus voi lähes esteettä toimia tahtonsa mukaan. Euroopan ulkorajoilla on valvontaa vain idän suuntaan, muualla rajat vuotavat kuin seula. Kun sisärajat ovat nimelliset, mitään estettä rikollisten liikkumiselle ei ole. Mikä tahansa konnalauma voi tulla milloin tahansa ja mihin tahansa, vaikka pakolaiseksi tekeytyen. Mitä Euroopan unioni sanoo tähän? Se sanoo: ”Tervetuloa täysihoitoon, kuinka voimme palvella teitä?”. Rajat ovat rakkautta ja itsepuolustusta. Valtio, jolla ei ole rajoja, ei ole valtio. Joko täällä aletaan uskoa, että monikulttuurisuus siinä muodossa, kun se nyt Afrikasta ja Lähi-idästä meille tunkeutuu, ei ole rikkaus vaan kirous ja kuolettava uhka? (Hakkarainen 2020e.)

Hakkarainen (2020e) hyödyntää puheessaan peräkkäisyssidettä: hänen argumenttinsa mukaan EU:n vapaa liikkuvuus on se, jonka vuoksi järjestäytynyt rikollisuus on muodostunut uhkaksi EU:lle. Tämän myötä Hakkarainen nostaa heikon rajavalvonnan syyksi EU:n poliittisen eliitin, joka hänen mukaansa ei suhtaudu realistisesti unionin ulkorajojen valvonnan tärkeyteen. Heikon rajavalvonnan siirtäminen poliittisen eliitin syyksi on yksi selkeä kansa-eliitti-vastakkainasettelun muoto (Moffit 2016, 43–44). Hakkarainen myös tukeutuu puheessaan populistille tyypilliseen ”huonoon tapaan” kuvaillessaan maahantulijoita ”konnalaumoiksi”. Puheesta voidaan myös havaita metafora: monikulttuurisuus on Hakkaraisen mukaan ”kiiros ja kuolettava uhka”, joka ei ole yhteensopiva eurooppalaisen elämäntavan kanssa.

Hakkaraisen populistiselle tyylille on varsin tavanomaista hyödyntää ”huonoja tapoja” poliittisen epäkorrektuuden muodossa. Moffitin (2016, 44) mainitsemat ”huonot tavat” toimivat populistisille poliitikoille keinona erottua muista poliitikoista värikkään kielenkäytön avulla. Hakkaraiselle on tyypillistä yhdistää ”huonoja tapoja” erilaisten kriisien ja uhkakuvien performoinnin kanssa, jolloin hän esimerkiksi pyrkii toiseuttamaan vieraita kulttuureja ja esittämään ne haitallisina Euroopan maille:

Vuonna 2015 Suomeen tuli pakolaisvyöry, yli kolmekymmentätuhatta henkeä, ja suurin osa heistä oli miehiä. Sieltä ei tullut naisia eikä lapsia. Tämä ongelma on siinä, että Eurooppaan eivät tule hätääkärsivät ihmiset vaan turvapaikkaturistit ja seikkailijat. He toimivat omien lakiansa mukaan noudattamatta meidän lakejamme. (Hakkarainen 2019d.)

Hakkarainen (2019d) argumentoi mallin avulla, että hätää kärsivien ihmisten sijaan Eurooppaan tulevat pääsääntöisesti ”turvapaikkaturistit ja seikkailijat”. Hakkarainen pyrkii näin esittämään pakolaiset ihmisryhmänä, jotka ovat pääasiallisesti liikkeellä kyseenalaisten aikomusten motivoimina.

Hakkaraisella on tapana hyödyntää ”huonoja tapoja” myös muista politiikan sektoreista puhuttaessa. Esimerkiksi metsästrategiaa koskevassa keskustelussa hän hyödyntää kiroilua argumentoinnissaan: ”Arvoisa puhemies, me suomalaiset elämme metsästä ja metsässä. Metsässä olen kotona ja hengitän vapaasti. Näissä betonihelvineissä on saasteita ja näen ympäristön tuhoa. [...]” (Hakkarainen 2020f.) Hakkaraisen argumentoinnissa esiintyy metafora, jolla hän pyrkii rinnastamaan kaksi toisiinsa liittymätöntä asiaa: kaupunkikehitys on hänelle ”betonihelvetti”, joka saa aikaan ympäristön turmeltumista.

Kaiken kaikkiaan Hakkaraisen retoriikka ilmentää hyvin vahvasti Benjamin Moffitin (2016) populistisen tyylin käsitettä. Hakkarainen käyttää hyväkseen puheissaan kansa-eliitti-vastakkainasettelua, performoi erityisesti maahanmuuttoa kriisinä ja uhkana Euroopan unionille sekä hyödyntää populistille tyypillisiä

”huonoja tapoja” poliittisen epäkorrektuuden muodossa. Erityisesti Hakkaraisen korostaman nativistisen ideologian vuoksi on häntä perusteltua nimittää oikeistopopulistiseksi poliitikoksi.

5.2. Laura Huhtasaaren populistinen tyyli

Laura Huhtasaaren puheet Euroopan parlamentin täysistunnoissa ilmentävät hyvin populistisen poliitikon puhetyyliä. Hänen retoriikalleen on ominaista kansa-eliitti-vastakkainasettelu sekä erilaisten kriisien ja uhkakuvien performointi. Huomattavaa on, että Huhtasaari ei hyödynnä puhetyylissään yhtä paljoa ”huonoja tapoja” kuin Teuvo Hakkarainen. Keskeisimmät teemat, joissa Huhtasaari ilmentää populistista tyyliä ovat maahanmuutto, EU:n lisääntyvän integraation vastustus, sekä demokratian palautus kansalaisille. Aloitan analyysini tarkastelemalla Huhtasaaren retoriikkaa maahanmuuttoon liittyvissä keskusteluissa.

Huhtasaaren puheissa korostuu erityisesti oikeistopopulisteille tyypillinen nativistisen ideologian korostaminen, jossa luodaan dikotomista vastakkainasettelua eri ryhmittymien välillä ”me” vastaan ”muut” -argumentoinnin avulla. Moffitin (2016, 45) määrittelemälle populistiselle tyylille maahanmuutto on tyypillinen uhkan performoinnin kohde. Huhtasaaren (2019a) puheessa eurooppalainen sivilisaatio näyttäytyy puolustamisen arvoisena yhteisönä, joka ei ole yhteensopiva vieraiden kulttuurien kanssa:

Arvoisa puhemies, EU suhtautuu löysästi rikollisuuteen ja on ulkorajojensa suhteen heikko. Nämä hienot avoimet rajat houkuttelevat ihmisiä – suurimmaksi osaksi Saharan eteläpuolisista maista tulevia nuoria miehiä – jotka haluavat itselleen paremman elämän. Eurooppa ei voi ottaa vastaan miljoonia afrikkalaisia. Eurooppa kuuluu eurooppalaisille. Eurooppalaisten poliitikkojen ei pitäisi vuosi toisensa jälkeen väitellä ihmisten maiden välisistä siirtymisistä. Jos kuluttaisimme yhtä paljon energiaa eurooppalaisten hyvinvointiin kuin maahanmuuttoon, koko Eurooppa voisi niin paljon paremmin. Meidän pitäisi keskustella siitä, kuinka sulkea Euroopan ulkorajat. Velvollisuutemme on turvata eurooppalaisen sivilisaation menestys ja turvallisuus. (Huhtasaari 2019a, käännös oma.)

Huhtasaari (2019a) hyödyntää puheessaan peräkkäisyssidettä argumentoidessaan Euroopan yhteisen hyvinvoinnin parantamista. Hänen mukaansa EU:n päätöksentekoprosessin resurssit ovat väärin priorisoituja, sillä nykyinen maahanmuuttopolitiikka asetetaan EU-kansalaisten hyvinvoinnin edelle. Hänen argumenttinsa mukaan EU-kansalaisten hyvinvointia voitaisiin parantaa entisestään, jos maahanmuuton edistämiseen käytettyjä resursseja vähennettäisiin. Huhtasaarelle EU:n löysä

suhtautuminen maahanmuuttoon ja ulkorajojen valvonnan heikkous näyttäytyvät poliittisen eliitin projektilta:

Arvoisa puhemies, massiivisen ja laittoman maahanmuuttovyöryn edessä EU on ollut täysin kyvytön toteuttamaan edes perustehtävänsä eli suojelemaan naisiaan ja lapsiaan. Oulussa tapahtuneet lastenraiskaukset ovat tästä vain yksi järkyttävä esimerkki. Suomen EU-puheenjohtajakaudella ei vastata eurooppalaisten huoliin hallitsemattoman maahanmuuton suhteen, vaan pahennetaan tilannetta pysyvällä haittasiirtolaisuudella – tätähän Suomen sisäministeri Ohisalo ajaa. Rinteen hallitus ei elä todellisuudessa, vaan monikulturalismin utopiassa. On naiivia ajatella, että jatkuva kehitysavun määrän nostaminen vähentäisi muuttoliikettä Afrikasta Eurooppaan. Suomen tulisi keskittyä Itämeren suojeluun eikä tukea ihmissalakuljetusta Välimerellä. [...] (Huhtasaari 2019b.)

Huhtasaaren (2019b) retoriikassa on havaittavissa esimerkin käyttö. Suomen Oulussa tapahtunut lasten kokemana seksuaalinen väkivalta toimii Huhtasaarelle varoittavana ennakkotapauksena, jolla hän pyrkii argumentoimaan EU:hun kohdistuvaa maahanmuuttoa kriisinä ja uhkana. Huhtasaaren populistiselle tyylille on varsin ominaista korostaa erilaisia kriisejä ja uhkia, joilla hän pyrkii luomaan pelkoa ja epävarmuuden tunnetta kansalaisten keskuudessa. Tämänkaltaista argumentointia on myös esillä seuraavassa Huhtasaaren puheessa:

[...] Venäjän trollitehtaat sosiaalisessa mediassa eivät ole saaneet ihmisiä äänestämään kansallismielisiä puolueita. Te konsensuspuolueet saatte ihmiset äänestämään vaihtoehtoa, jota isänmaalliset puolueet tarjoavat. Avointen rajojen maahanmuuttopolitiikka, islamisaatio, ilmastohysteria, teollisuustyöpaikkojen kato ja hyvinvointipalvelujen rapistuminen ovat eräitä syytä sille, miksi valtavirtapuolueet häviävät vaaleja. Ruotsissa pommi-iskut ja ammuskelut ovat nyt osa ruotsalaista arkea. Tähän valtavirtapuolueiden politiikka on johtanut. Tämän me kansallismieliset puolueet korjaamme. Make Europe safe again! Täällä joku peräänkuulutti, mistä olemme saaneet rahaa. Minä olen ainakin maksanut kampanjani itse, koska minä uskon parempaan ja turvalliseen Eurooppaan. (Huhtasaari 2019c.)

Huhtasaari (2019c) hyödyntää puheessaan peräkkäisyysidettä performoidakseen maahanmuuton aiheuttamia uhkakuvia. Hänen argumenttinsa mukaan valtavirtapuolueiden harjoittama politiikka on johtanut Ruotsissa lisääntyneeseen ampuma-aseväkivaltaan sekä pommi-iskuihin. Huhtasaari myös esittää puheessaan ilmastomuutoksesta huolestuneiden tahojen olevan osa ”ilmastohysteriaa”, joka on tulkittavissa ”huonoksi tavaksi”, sillä ilmastomuutoksen vähätteleminen tällaisen termin avulla saa Huhtasaaren näyttäytymään epärationaliselta toimijalta.

Huhtasaarelle on ominaista vastustaa EU:n lisääntyvää integraatiota populistisen tyylin avulla. Argumentaatiotyylillään hän pyrkii muun muassa vastustamaan uusien jäsenmaiden liittymistä EU:hun, sillä tämä sitoutuu ID-ryhmän tavoitteisiin, jossa vastustetaan EU:n lisääntyvää integraatiota, koska se

heikentäisi kansallisvaltioiden omaa poliittista päätösvaltaa. Huhtasaari esimerkiksi vastustaa Pohjois-Makedonian ja Albanian liittymistä EU:hun:

Arvoisa puhemies, ehdokasmaan asema olisi myönnettävä vain niille maille, joilla on realistiset mahdollisuudet liittyä unioniin. Albania ja Pohjois-Makedonia ovat molemmat rikollisuuden täyttämiä maita, joilla on ongelmia korruption ja oikeusvaltioperiaatteen kanssa. EU:lla on ollut tarpeeksi vaikeuksia absorboida Romania ja Bulgaria unioniin, jotka eivät olleet edes valmiita liittymään unioniin vuonna 2007. Meidän ei pidä antaa väärää toivoa maille, jotka eivät todellakaan täytä EU-jäsen ehdokkaan kriteerejä. EU:n on lopetettava rajojensa levittäminen yhä laajemmalle, kun edes sen oma talo ei ole kunnossa. (Huhtasaari 2019d, käänös oma.)

Huhtasaari (2019d) vastustaa Pohjois-Makedonian ja Albanian liittymistä EU:hun käyttämällä hyväkseen varoittavaa ennakkotapausta esimerkin muodossa. Hänen mukaansa Romanian ja Bulgarian EU-jäsenyyden hyväksyntä on jo aiheuttanut EU:lle tarpeettomia vaikeuksia, jolloin uusien maiden integroiminen unioniin tulisi vain pahentamaan kehityssuuntaa. Huhtasaari siis maalaa EU:n lisääntyvästä integraatiosta uhkakuvaa, jossa hänen mukaansa korruptoituneet ja oikeusvaltioperiaatteen kanssa ongelmassa olevat maat vain entisestään lisääisivät unionin ongelmia. Populismissa kriisien ja uhkakuvien luominen toimii eräänlaisena dramatisointina, jolla saadaan aikaan epävarmuuden tunnetta kansalaisten keskuudessa (Moffit 2016, 45).

ID-ryhmän poliittiset tavoitteet ovat hyvin esillä Huhtasaaren retoriikassa hänen performoidessaan EU:n integraatiota uhkana Euroopan maille. Huhtasaaren populistinen tyyli painottaa kansallisvaltioiden itsemääräämisoikeutta sekä luo valuuttaunionin kehityksestä uhkaa maiden talouksille:

[...] Olemme huomanneet, että mitä enemmän eurossa on integraatiota, se lisää kollektiivista kärsimystä. Jokaisen kriisin jälkeen meidän valtiomme ovat vain enemmän velkaisia. Nyt on aika luoda exit-mekanismi eurolle. Päästetään kukoistamaan oman valuuttansa avulla ne kansallisvaltiot, joille euro ei sovi. Maailma tulee olemaan erilainen tämän kriisin jälkeen. Globalismista kansallismielisyyteen, koska vain kansallisvaltio pystyy toimimaan tehokkaasti oman kansallisen etunsa puolesta. (Huhtasaari 2020a.)

Huhtasaari (2020a) pyrkii jälleen esimerkin avulla luomaan säännönmukaista jatkumoa integraatiokehityksen haitoista. Hänen mukaansa EU:n aikaisempi integraatio on ennenkin lisännyt ”kollektiivista kärsimystä”. Erityisesti Huhtasaaren kansallismieliset arvot korostuvat tässä puheessa, sillä hän painottaa, että kansallisvaltiot olisivat huomattavasti tehokkaampia toimijoita kansainvälisellä kentällä, jos ne saisivat toimia autonomisesti.

Huhtasaari kritisoi Euroopan komission toimintaa esittämällä, että komission ehdotus lisääntyvästä yhteisvastuusta tulisi viemään unionia kohti keskitettyä velkaunionia. Tämän voi tulkita olevan keino

Huhtasaarelle esittää komissio korruptoituneena toimijana, joka ei välitä EU:n omista perussopimuksista, sillä keskitetty velkaunioni on Huhtasaaren mukaan artiklan 125 vastainen:

[...] Euroopan komission ehdotus elvytysrahastosta on jälleen askel kohti keskitettyä velkaunionia. Tämä ehdotus on laiton artiklan 125 mukaan. Komissio myös ajaa EU:n omien verolähteiden hyväksyntää jäsenvaltioissa. EU:ssa suuri osa sen taloudellisista ongelmista vähenisi, jos rahaliitto, euro, purettaisiin. Erään tutkimuksen mukaan Suomen vienti olisi 40% suurempi omassa valuutassaan. Minä haluan rahani takaisin. (Huhtasaari 2020b, käännös oma.)

Huhtasaari (2020b) argumentoi puheessaan peräkkäisyysiteen avulla, että EU:n taloudelliset ongelmat vähenisivät, jos rahaliitto purettaisiin. Hän myös turvautuu puheessaan auktoriteettiin vetoamiseen viittaamalla aikaisempaan tutkimukseen Suomen viennistä. Tämä on jälleen tapa Huhtasaarelle pyrkiä heikentämään kansalaisten luottamusta EU:ta kohtaan. Populistisen tyylin kautta poliittinen eliitti voidaan esittää korruptoituneeksi ja huonosti hallitsevaksi tahoksi (Moffit 2016, 44).

COP 25 -kokouksen tulosta käsittelevässä keskustelussa Huhtasaari korostaa retoriikassaan kansa-eliitti-vastakkainasettelua. Huhtasaari vihjaa puheessaan, että EU:n ilmastopolitiikka on eliittien projekti, joka tulee lopulta lisäämään kansallisvaltioiden velkaa sekä aiheuttamaan kansalaisten köyhtymistä ja ostovoiman heikkenemistä. Huhtasaari (2019e) hyödyntää puheessaan peräkkäisyysidettä ns. kaltevan pinnan argumentin muodossa: hänen mukaansa EU:n ilmastopolitiikka aiheuttaa kansallisvaltioille ja sen kansalaisille epäedullisia seurauksia, jos se on liian kunnianhimoista:

[...] EU:n ilmastopolitiikan lopputulema ei saa olla, että valtiot velkaantuvat, kansa köyhtyy ja ostovoima heikkenee. EU:n ilmastopolitiikka ei saa parantaa Aasian ja Yhdysvaltojen kansantalouksien kilpailukykyä Euroopan maiden kustannuksella, koska näin ollen maailmanlaajuisesti päästöt vain kasvavat. Tähän loppuun haluan toivottaa koko parlamentille oikein hyvää ”Merry Brexmasia”. (Huhtasaari 2019e.)

Huhtasaaren populistisessa tyyliä korostuu erityisesti kansallisen identiteetin korostaminen, jolla hän pyrkii vastustamaan EU:n integraatiokehitystä sekä esittämään, että demokratia ei ole toimiva EU:n tasolla, vaan se tulisi palauttaa takaisin kansallisvaltioille. Demokratian palauttaminen takaisin kansalle on yksi populistisen tyylin ominaisuus kansa-eliitti-vastakkainasettelussa (Moffit 2016, 43). Huhtasaari (2020c) luo puheessaan vastakkainasettelua EU:n ja kansallisvaltioiden välille esittämällä Iso-Britannian irtautumisen EU:sta esimerkkinä, jolloin suvereeni kansallisvaltio saa oman päätösvaltansa takaisin:

Arvoisa puhemies, on viimeisen lähtölaskennan aika. Ensi perjantai tulee olemaan loistava päivä Yhdistyneelle kuningaskunnalle. Brexit on brittiläisen kansan voitto monikansallisista yrityksistä, eturyhmistä ja muista eliiteistä. 2020-luku on vuosikymmen, jolloin kansallisvaltiot tekevät lopullisen paluun Euroopassa. Ylikansallinen ja vastuuton byrokratia puretaan, jolloin todellinen demokratia palautetaan kansalliselle tasolle. Iso-Britannia tulee olemaan voittoisa EU:n

ulkopuolella. Saarivaltio aloitti loistavan liikkeen, jota ei voida pysäyttää. Toivotan hyvästit Brexit-puolueelle, olette minulle rakkaita. (Huhtasaari 2020c, käänös oma.)

Huhtasaari (2020d) perustelee puheessaan analogian avulla, että EU on totalitaristinen järjestelmä, joka aktiivisesti pyrkii sivuuttamaan eri mieltä olevia tahoja. Analogia puheessa on seuraava: totalitarismin ja ulossulkemisen suhde on verrattavissa siihen, että EU sulkee ID-ryhmän mielivaltaisesti pois kannanmuodostuksesta:

Arvoisa puhemies, totalitarismissa yhteistyötä tehdään vain niiden kanssa, jotka ovat samaa mieltä. EU:n tulevaisuushankkeen kannanmuodostuksessa ID-ryhmämme on sivuutettu. EU:n tulevaisuushankkeessa torjuttaviksi uhkatekijöiksi on määritelty nationalismi ja brexit. Kenelle ne ovat uhka? Eivät ainakaan kansalle eikä kansallisvaltioiden suvereniteetille. Sen sijaan ne ovat uhka EU:n sosialistiselle suurvaltaprojektille ja EU-johdolle, jonka mielestä sosialismia pitää kokeilla vielä kerran. Brexit on aiheuttanut paniikkireaktion, jonka myötä täältä on riistetty meppien paikoilta meppien omat liput. Täällä keskustellaan siitä, että pitäisi ottaa kansalaiset keskusteluun mukaan, mutta se ei ilmeisesti tarkoita kaikkia. Sanotte koko ajan, että populistieja ei oteta keskusteluun, mutta kansalaisia otetaan. (Huhtasaari 2020d.)

Huhtasaaren (2019f) puheessa esiintyy samanaikaisesti kansa-eliitti-vastakkainasettelua sekä erilaisten uhkakuvien performointia. Huhtasaari myös vetoaa puheessaan yleiseen kansan tahtoon, jolla hän pyrkii näyttäytymään tavallisen kansalaisen puolestapuhujana. Tämä on populistille tyypillinen ominaisuus, jonka mukaan populistit itsessään on eräänlainen kansan tahdon ruumiillistuma (Moffit 2016, 43). Huhtasaari toteaa, että kansalaiset ovat aidosti huolestuneita muun muassa maahanmuutosta, islamisaatiosta sekä kansallisvaltioiden itsemääräämisoikeudesta:

[...] On äänestäjien aliarvioimista väittää, että brexit, Trumpin valinta ja lukuisten kansallismielisten puolueiden voitto johtuisi salaliittoteorioista, vihasta, Venäjästä ja sometrolleista. Voitto johtuu siitä, että kansa aidosti haluaa lopettaa haitallisen maahanmuuton, pysäyttää islamisaation, he haluavat puolustaa kansallisvaltioiden itsemääräämisoikeutta, rajojaan, kulttuuria ja kristillisiä arvoja. He haluavat laittaa oman kansan ensin. Riippumatta siitä, ovatko nämä edellä mainitut asiat valtavirtapuolueiden mielestä hyviä vai huonoja asioita, niin sen takia meitä kansallismielisiä puolueita äänestetään. [...] Te haluatte sellaisen poliittisesti korrektein totuuskomission, joka ennakkosensuroi. Näin saadaan kerrottua kansalle, mitä heidän tulee ajatella ja tahtoa. Demokratia ei ole kriisissä eikä demokratia kuole, jos liberaalit häviävät vaaleja. (Huhtasaari 2019f.)

Huhtasaari (2019f) käyttää puheessaan apuna peräkkäisyysidettä argumentoidessaan sitä, miksi kansa haluaa äänestää kansallismielisiä puolueita. Huhtasaaren mukaan kansalaisten arvot ovat tärkeitä äänestämiskäyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä, joiden vuoksi kansallismielisiä puolueita äänestetään valtavirtapuolueiden sijaan. Hän myös pyrkii luomaan kuvaa EU:sta totalitaristisena tahona, joka haluaa sensuroida sellaisia toimijoita, jotka edustavat vaihtoehtoisia mielipiteitä.

Kaikki tässä osiossa tarkastellut Huhtasaaren puheet ilmentävät hyvin populistisen poliitikon puhetyyliä. Huhtasaaren populistiselle tyylille on ominaista erilaiset kansa-eliitti-vastakkainasettelut sekä kriisien ja uhkakuvien performointi. Populistisille poliitikoille tyypilliset ”huonot tavat” sen sijaan eivät ole yhtä paljon esillä Huhtasaaren retoriikassa. Huhtasaaren argumentointityyli korostaa erityisesti kansallismielisyyttä sekä nativistista ideologiaa, mikä on varsin tavanomaista oikeistopopulistiselle poliitikolle.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Teuvo Hakkaraisen ja Laura Huhtasaaren Euroopan parlamentissa käyttämää retoriikkaa yhdistää ennen kaikkea yksi perusfunktio: pelon lietsonta käyttäen hyväksi erilaisia kriisejä ja uhkia, joita Euroopan unioniin kohdistuu. Tämän tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että nämä perussuomalaiset europarlamentaarikot harjoittavat oikeistopopulisteille tyypillistä oppositiopolitiikkaa, jolla pyritään horjuttamaan EU:n integraatiota sekä yleistä hyväksyttävyyttä ylikansallisena instituutiona. Molemmat puhujat erityisesti nostavat maahanmuuttoon liittyvät lieveilmiöt ongelmakohdiksi, joihin Euroopan unioni ei ole heidän mukaansa riittävästi varautunut. Tämä toimii keinona pyrkiä heikentämään poliittista luottamusta EU:hun instituutiona sekä samalla esittää EU:n päätöksenteosta vastaava poliittinen eliitti syylliseksi vallitsevaan tilanteeseen. Molemmat puhujat korostavat retoriikassaan erityisesti nativistista ideologiaa, minkä mukaan EU:hun kuuluvien kansallisvaltioiden tulisi olla toisistaan erillisiä toimijoita, jotka samalla kykenisivät yhteistyöhön toistensa kanssa. Näin ollen Euroopan parlamentissa toimivan Identiteetti ja demokratia -ryhmän (ID) tavoitteet näkyvät vahvasti Hakkaraisen ja Huhtasaaren populistisessa tyylissä.

Hakkaraisen ja Huhtasaaren hyödyntämät puhetyylit ovat varsin samankaltaisia toistensa kanssa, mutta eroavat kuitenkin vahvasti Moffitin (2016, 44) viitekehyksessä mainittujen ”huonojen tapojen” osalta. Hakkarainen hyödyntää puheissaan huomattavaa poliittista epäkorrektiutta toiseuttamisen muodossa, kun taas Huhtasaaren puheista ei ole havaittavissa samanlaista trendiä. On kuitenkin tärkeää huomioida se, että mikä nähdään esimerkkinä ”huonoista tavoista” voi erota vahvasti kulttuurista toiseen. Molemmat europarlamentaarikot käyttävät EU:hun kohdistuvia kriisejä ja uhkia poliittisina lyömäaseina, joilla heikennetään luottamusta poliittiseen eliittiin. Tämä eliitti niin ikään pyritään esittämään kansasta vieraantuneena toimijana, joka on ainoastaan motivoitunut edistämään omia intressejään.

Perelmanin (1996) argumentaatiotekniikoiden osalta on huomattavissa selkeää trendi Hakkaraisen ja Huhtasaaren retoriikassa. Molemmat puhujat erityisesti hyödyntävät todellisuuden rakenteeseen perustuvia argumentteja syy-seuraussuhteiden muodossa. Tämä argumentaatiokeino on otollinen valinta ottaen huomioon puhujien keskittymisen erilaisten kriisien ja uhkien performointiin. Peräkkäisyysiteet toimivat pragmaattisena argumenttina, jossa tosiasiaa arvioidaan sen seurauksien perusteella: jos ilmiö A tapahtuu, niin ilmiö B väistämättä seuraa. Hakkarainen ja Huhtasaari hyödyntävät tämänkaltaista argumentointia erityisesti performoidessaan maahanmuuttoa uhkana ja kriisinä EU:lle. Peräkkäisyysiteisiin vetoaminen on Hakkaraisen ja Huhtasaaren retoriikassa selkeästi eniten käytetty argumentaatiotekniikka. Hakkarainen hyödyntää myös puheissaan metaforaa, mallia, esimerkkiä, analogiaa ja rinnakkaisuussidettä. Huhtasaari sen sijaan käyttää peräkkäisyysiteen lisäksi hyödykseen esimerkkiä ja analogiaa.

Tutkielmani on keskittynyt tarkastelemaan kahden perussuomalaisen europarlamentaarikon – Teuvo Hakkaraisen ja Laura Huhtasaaren – populistista tyyliä ja retoriikkaa (kuluva istuntokausi 2019–2024). Tutkimustulosteni yleistettävyyden vuoksi olisi otollista suorittaa tulevaisuudessa vertaileva jatkotutkimus, jossa tarkastellaan näiden kahden europarlamentaarikon populistista tyyliä muiden EU-maiden populistipuolueiden euroedustajien retoriikkaan.

LÄHTEET

PRIMÄÄRIAINIESTO

- Hakkarainen, Teuvo (2019a). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3cA8LNe>>, luettu 4.3.2021.
- Hakkarainen, Teuvo (2019b). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3iFqfvA>>, luettu 4.3.2021.
- Hakkarainen, Teuvo (2019c). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3cUTp6t>>, luettu 4.3.2021.
- Hakkarainen, Teuvo (2019d). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3x8E2im>>, luettu 4.3.2021.
- Hakkarainen, Teuvo (2020a). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/2RMLIrs>>, luettu 4.3.2021.
- Hakkarainen, Teuvo (2020b). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/2TW61mV>>, luettu 4.3.2021.
- Hakkarainen, Teuvo (2020c). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3zqgIIE>>, luettu 4.3.2021.
- Hakkarainen, Teuvo (2020d). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/2TSfFXI>>, luettu 4.3.2021.
- Hakkarainen, Teuvo (2020e). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3vopx8Y>>, luettu 4.3.2021.
- Hakkarainen, Teuvo (2020f). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/2SwEGrh>>, luettu 4.3.2021.
- Huhtasaari, Laura (2019a). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/35izE4n>>, luettu 4.3.2021.
- Huhtasaari, Laura (2019b). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3cGGepw>>, luettu 4.3.2021.
- Huhtasaari, Laura (2019c). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/2XvJTIM>>, luettu 4.3.2021.
- Huhtasaari, Laura (2019d). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/35E63CG>>, luettu 4.3.2021.
- Huhtasaari, Laura (2019e). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3iXba8S>>, luettu 4.3.2021.
- Huhtasaari, Laura (2019f). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3xBfRt3>>, luettu 4.3.2021.
- Huhtasaari, Laura (2020a). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3zEKwaB>>, luettu 4.3.2021.
- Huhtasaari, Laura (2020b). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/3kkXPrf>>, luettu 4.3.2021.

Huhtasaari, Laura (2020c). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/35SmFa5>>, luettu 4.3.2021.

Huhtasaari, Laura (2020d). *Euroopan parlamentti*. Saatavissa <<https://bit.ly/2SfbIMv>>, luettu 4.3.2021.

SEKUNDÄÄRIAINIESTO

Albertazzi, Daniele & Duncan McDonnell (2015). *Populists in power*. Lontoo: Routledge.

Anderson, Benedict (2006). *Imagined communities : reflections on the origin and spread of nationalism*. Lontoo: Verso.

Aristoteles (2012). *Retoriikka. Runousoppi*. Suomentaneet Paavo Hohti & Päivi Myllykoski, selitykset laatinut Juha Sihvola. Helsinki: Gaudeamus.

Arter, David (2010). "The Breakthrough of Another West European Populist Radical Right Party? The Case of the True Finns". *Government and opposition* 45 (4): 484–504.

Bowler, Shaun, David Denemark, Todd Donovan & Duncan McDonnell (2017). "Right-wing populist party supporters: Dissatisfied but not direct democrats". *European Journal of Political Research* 56 (1): 70–91.

Brack, Nathalie (2015). "The roles of Eurosceptic Members of the European Parliament and their implications for the EU". *International Political Science Review* 36 (3): 337–350.

Canovan, Margaret (1999). "Trust the People! Populism and the Two Faces of Democracy". *Political Studies* 47 (1): 2–16.

de Lange, Sarah & David Art (2011). "Fortuyn versus Wilders: An Agency-Based Approach to Radical Right Party Building". *West European Politics* 34 (6): 1229–1249.

Euroopan parlamentti (2021). *Monikielisyys Euroopan parlamentissa*. Saatavissa <<https://bit.ly/3hrP4uy>>, luettu 14.5.2021.

Font, Nuria, Paolo Graziano & Myrto Tsakatika (2021). "Varieties of Inclusionary Populism? SYRIZA, Podemos and the Five Star Movement". *Government & Opposition* 56 (1): 163–183.

Herkman, Juha (2017). "The Finns Party: Euroscepticism, Euro Crisis, Populism and the Media". *Media and Communication* 5 (2): 1–10.

ID-ryhmän perussääntö (2019). *Identiteetti ja demokratia -ryhmä*. Saatavissa <<https://bit.ly/3tfz165>>, luettu 13.4.2021.

Ilie, Cornelia (2018). "Parliamentary debates". Teoksessa Wodak, Ruth & Bernhard Forchtner (toim.), *The Routledge Handbook of Language and Politics*. 309–325. Georgetown: Routledge.

Jokinen, Arja (1999). "Vakuuttelevan ja suostuttelevan retoriikan analysoiminen". Teoksessa Jokinen, Arja & Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.), *Diskurssianalyysi liikkeessä*. 126–159. Tampere: Vastapaino.

- Kakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa (1998). ”Retoriikka”. Teoksessa Kakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa (toim.), *Argumentti ja kritiikki: Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot*. 233–272. Helsinki: Gaudeamus.
- Lähdesmäki, Tuuli (2017). ”Perussuomalaisten Eurooppa”. Teoksessa Palonen, Emilia & Tuija Saresma (toim.), *Jätkät & Jytkyt – Perussuomalaiset ja populistin retoriikka*. 133–148. Tampere: Vastapaino.
- Moffitt, Benjamin (2016). *The Global Rise of Populism: Performance, Political Style, and Representation*. Stanford University Press.
- Moravcsik, Andrew (2002). ”In defence of the ’democratic deficit’: Reassessing legitimacy in the European Union”. *Journal of Common Market Studies* 40 (4): 603–624.
- Mudde, Cas & Cristóbal Rovira Kaltwasser (2013). ”Exclusionary vs. Inclusionary Populism: Comparing Contemporary Europe and Latin America”. *Government and Opposition* 48 (2): 147–174.
- Mudde, Cas (2004). ”The Populist Zeitgeist”. *Government & Opposition* 39 (4): 541–563.
- Mudde, Cas (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mughan, Anthony, Clive Bean & Ian McAllister (2003). ”Economic globalization, job insecurity and the populist reaction”. *Electoral Studies* 22: 617–633.
- Norris, Pippa & Ronald Inglehart (2019). *Cultural Backlash : Trump, Brexit, and Authoritarian Populism*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Norris, Pippa (2005). *Radical Right: Voters and Parties in the Electoral Market*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Paloheimo, Heikki & Aino Tiihonen (2020). ”Sosiaalidemokraattisten puolueiden kannatuspohjan muutos Länsi-Euroopassa”. Teoksessa Sami Borg, Elina Kestilä-Kekkonen ja Hanna Wass (toim.), *Politiikan ilmastonmuutos – Eduskuntavaalitutkimus 2019*. 500–527. Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2020:5. Helsinki: Oikeusministeriö.
- Palonen, Emilia & Tuija Saresma (2017). ”Perussuomalaiset ja populistinen retoriikka”. Teoksessa Palonen, Emilia & Tuija Saresma (toim.), *Jätkät & Jytkyt – Perussuomalaiset ja populistin retoriikka*. 13–42. Tampere: Vastapaino.
- Perelman, Chaïm (1996). *Retoriikan valtakunta*. Tampere: Vastapaino.
- Schedler, Andreas (1996). ”Anti-Political-Establishment Parties”. *Party Politics* 2 (3): 291–312.
- Soini, Timo (2008). *Maisterisjätkä*. Helsinki: Tammi.
- Spierings, Niels & Andrej Zaslove (2017). ”Gender, populist attitudes, and voting: explaining the gender gap in voting for populist radical right and populist radical left parties”. *West European Politics* 40 (4): 821–847.
- Stanley, Ben (2008). ”The thin ideology of populism”. *Journal of Political Ideologies* 13 (1): 95–110.

Summa, Hilikka (1996). ”Kolme näkökulmaa uuteen retoriikkaan: Burke, Perelman, Toulmin ja retoriikan kunnianpalautus”. Teoksessa Palonen, Kari & Summa Hilikka (toim.), *Pelkkää retoriikkaa: tutkimuksen ja politiikan retoriikat*. 51–84. Tampere: Vastapaino.

Taggart, Paul (2004). ”Populism and representative politics in contemporary Europe”. *Journal of Political ideologies* 9 (3): 269–288.

Voda, Petr & Vlastimil Havlík (2021). ”The Rise of Populists and Decline of Others: Explanation of Changes in Party Support in the Czech Republic”. *Problems of Post-Communism*.

LIITE 1

LAURA HUHTASAAREN PUHEIDEN ALKUPERÄISET ENGLANNINKIELISET VERSIOT

”Madam President, the EU is weak on crime and weak on borders. These nice open borders attract people – for the most part, young men from sub-Saharan countries – who want to have a better life. Europe cannot take in millions of Africans. Europe belongs to Europeans. European politicians should not argue year after year about relocating people. If we were to spend as much energy on the well-being of Europeans as we do on immigration, Europe as a whole would do so much better. We should be discussing about how to seal the external borders of Europe. Our duty is to safeguard the prosperity and security of the European civilisation.” (Huhtasaari 2019a.)

”Mr President, EU candidacy status should only be granted to countries which have a realistic prospect of joining the Union. Albania and North Macedonia are both crime—ridden countries with problems of corruption and the rule of law. The EU has had enough trouble in absorbing Romania and Bulgaria into the Union, who were not even ready to join the Union back in 2007. We should not give false hope to countries who do not really fulfil the criteria of an EU membership candidate. The EU should stop spreading its borders ever wider when its own house is not in order.” (Huhtasaari 2019d.)

”[...] The European Commission’s proposal for a recovery fund is another step towards a centralised debt union. This proposal is illegal, according to Article 125. The Commission also wants EU own sources of taxation passed by the Member States. In the EU a large part of its economic problems would be reduced if the monetary union, the euro, were dismantled. According to a study, Finnish exports would be 40% higher in their own currency. I want my money back.” (Huhtasaari 2020b.)

”Madam President, it’s the final countdown. Next Friday will be a glorious day for the United Kingdom. Brexit is the victory of the common British people against multinational corporations, special interests and other elites. The 2020s is the decade when the nation state makes the ultimate comeback in Europe. The supranational, unaccountable bureaucracy will be rolled back in favour of real democracy at national level. Britain will triumph outside of the EU. The island nation began a shining movement that cannot be stopped. Farewell to the Brexit Party, I love you guys.” (Huhtasaari 2020c.)